

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KUVENDI

Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësisë

Tiranë, më 8. 7. 2019

Dokument parlamentar

(Komision për dhënie mendimi)

R A P O R T

MBI

PROJEKTLIGJIN “PËR RININË”

I. Hyrje

Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësisë, në cilësinë e komisionit për dhënie mendimi, në mbledhjet e datave 3 dhe 5.07.2019, mori në shqyrtim projektligjin “Për rininë”, nismë e Këshillit të Ministrave.

Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë e shqyrtoi këtë projektligj në cilësinë e komisionit për dhënie mendimi, bazuar në nenet 32-38 të Rregullores së Kuvendit.

Për shqyrtimin e këtij projektligji u caktua relator z. Florenc Spaho.

Në mbledhjet e Komisionit për të mbrojtur projektligjin dhe për të dhënë shpjegime për pyetjet e anëtarëve të Komisionit ishin të pranishëm znj. Lorena Haxhiu, Zëvendësministër i Ministrisë së Arsimit, Sportit dhe Rinisë, znj. Zamira Gjini, Drejtor i Përgjithshëm i Politikave dhe Zhvillimit të Arsimit, Sportit dhe Rinisë dhe përfaqësues të tjerë të kësaj ministrie.

II. Baza ligjore Kushtetuese

Projektligji i paraqitur për shqyrtim është propozuar nga Këshilli i Ministrave, në përputhje me nenet 78, 83, pika 1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Ai bazohet në nenet 78, 83 pika 1, të Kushtetutës dhe miratimi i tij i nënshtrohet rregullit të përgjithshëm për sa i përket shumicës.

III. Qëllimi dhe përmbajtja e projektligjit

Projektligji ka si qëllim përcaktimin e veprimtarive, të mekanizmave dhe të autoriteteve përgjegjëse për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të të rinjve. Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë parashikon mbrojtje të veçantë për fëmijët e të rinjtë. Në këtë kuadër, ky projektligj kontribuon në realizimin e këtij parashikimi dhe realizimin e objektivave sociale.

Miratimi i këtij projektligji do të sigurojë bazën ligjore për një model të ri të përmirësimit të statusit shoqëror dhe të pozitës të të rinjve/rejave, si dhe krijimin e kushteve për adresimin e nevojave të të rinjve/rejave në të gjitha fushat që përbëjnë interes rinor. Ky opsion do të krijojë kushte për zhvillimin dhe rritjen e kapaciteteve vetjake dhe shoqërore, si dhe mbështetjen e të rinjve/rejave në organizime dhe aktivizime sociale.

Nëpërmjet këtij projektligji synohet përcaktimi i rolit dhe i përgjegjësive të institucioneve publike në nivel qendror dhe vendor në fushën e mbrojtjes dhe të fuqizimit të të rinjve, duke propozuar edhe ngritjen e strukturave të reja në nivel bashkie, të dedikuara për adresimin e çështjeve të të rinjve. Në kuadër të trajtimit të të gjithë aktorëve publikë e jopublikë, si aktorë me rol shumë të rëndësishëm për adresimin e çështjeve të të rinjve projektligji sjell konceptin e rritjes rinor, pjesë e të cilit janë jo vetëm institucionet dhe organizatat, por edhe të rinjtë individë. Bashkëpunimi i tyre është projektuar të realizohet nëpërmjet ndërveprimit aktiv, sistematik, transparent, të vazhdueshëm dhe afatgjatë.

Projektligji ka në themel të tij të përmirësojë zhvillimin dhe zbatimin e politikës kombëtare për Rininë që konsiston në katër elementë, të cilët janë:

1. mbrojtja e të drejtave të të rinjve në mënyrë gjithëpërfshirëse;
2. përcaktimi i funksioneve dhe kompetencave të institucioneve qendrore e vendore publike;
3. roli i organizatave, që ushtrojnë veprimtari në fushën e rinisë;
4. krijimi i kushteve të nevojshme për aktivizimin, pjesëmarrjen dhe mbështetjen e të rinjve për përmbushjen e potencialit të tyre në interes të shoqërisë.

Ky projektligj ka përparësi në drejtimet e mëposhtme:

- përfaqëson një akt ligjor të posaçëm për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të të rinjve;
- prezanton mekanizmat e fuqizimit të të rinjve dhe të realizimit të pjesëmarrjes së tyre në proceset politikëbërëse dhe vendimmarrëse, duke rritur pjesëmarrjen e të rinjve;
- përcakton veprimtaritë të cilat nxisin aktivizimin e të rinjve dhe mbështeten nga shteti;
- prezanton konceptin e hapësirave rinore të sigurta që është në fakt standardi që duhet përmbushur në hapësirat ku të rinjtë mblidhen, angazhohen në veprimtari që i përshtaten nevojave të tyre të shumëllojshme, marrin pjesë në procese vendimmarrëse dhe shprehin mendimet e tyre;
- prezanton dhe rregullon konceptet e “edukimit joformal për të rinjtë” dhe rëndësinë e tij, konceptin e “punës rinore” dhe “punonjësit rinorë” me qëllim vendosjen e disa kritereve bazë për profesionistët që do të punojnë me të rinjtë;
- përcakton rolin dhe përgjegjësitë e autoriteteve përgjegjëse, duke ofruar një listë të detajuar të detyrave të institucioneve dhe strukturave në nivel qendror dhe vendor,

që brenda fushës së vet të veprimtarisë ushtrojnë përgjegjësi në fushën e mbrojtjes e të fuqizimit të të rinjve;

- mundëson krijimin e bazës ligjore për dy struktura konsultative, Këshillit Kombëtar të Rinisë dhe këshillit vendor të rinisë, që do të operojnë në nivel kombëtar dhe vendor dhe do të marrin pjesë në hartimin e zhvillimin e politikave dhe veprimtarive në fushën e rinisë;
- prezanton institucionin përgjegjës për rininë, që do të ketë një rol të rëndësishëm në ngritjen e kapaciteteve të njësive dhe strukturave që merren me të rinjtë, në nivel qendror dhe vendor, publike e private.
- rregullon kriteret e organizatave rinore dhe organizatave për të rinjtë, si dhe organizatës kombëtare përfaqësuese rinore, e cila do të jetë një organizatë mëmë dhe njësi reference për konsultimin e të gjitha politikave, të cilat ndikojnë tek të rinjtë;
- parashikon burimet e financimit të politikave, programeve dhe veprimtarive rinore duke theksuar kontributin e buxheteve vendore në këtë drejtim krahas planifikimeve e parashikimeve të buxhetit të shtetit. Njëkohësisht parashikon edhe burime të tjera të ligjshme financimi, si të ardhurat e gjeneruara nga veprimtaria e organizatave rinore, donacionet, sponsorizimet, programet evropiane etj;
- parashikon financimin dhe bashkëfinancimin si dhe mënyrat e financimit dhe zërat konkretë të financimit;
- rregullon bazën e të dhënave për rininë, përmbajtjen e qëllimin e saj për të siguruar informacion të përditësuar për situatën e nevojat e të rinjve, në mbështetje edhe të planifikimit, mbikëqyrjes dhe vlerësimit të ndikimit të politikave rinore në nivel qendror dhe vendor.

Të rinjtë janë agentë ndryshimi shumë të rëndësishëm në një shoqëri. Për shkak të potencialit, energjisë, ideve dhe dinamikave, puna me të rinjtë për fuqizimin e tyre është target i vazhdueshëm i çdo politike publike apo të organizatave për zhvillim për të përmirësuar demokracinë.

Edhe pse të rinjtë kanë qenë vazhdimisht në vëmendjen e qeverive shqiptare, përsëri ata përballen me sfida të ndryshme, të tilla si përfshirja e tyre në proceset vendimmarrëse dhe proceset demokratike, punësimin, edukimin, kujdesin shëndetësor dhe përfshirjen sociale, e të tjera. Ndërkohë që vetëm 0.01% e buxhetit të shtetit shkon për nevojat e të rinjve.

Sipas të dhënave të janarit 2019 të INSTAT, 681.548 persona janë të rinj të grupmoshës 15-29 vjeç. Këta të rinj sot kanë nevojë për shërbime, kanë nevojë të jenë në qendër të vëmendjes dhe kërkojnë më shumë mundësi për të zhvilluar veten e tyre.

Projektligji ka në fokus të rinjtë, mbrojtjen e të drejtave të tyre në mënyrë gjithëpërfshirëse, përcaktimin e funksioneve dhe të kompetencave të institucioneve qendrore e vendore publike, si dhe rolit të organizatave, që ushtrojnë veprimtari në fushën e rinisë; si dhe krijimin e kushteve të nevojshme për aktivizimin, pjesëmarrjen dhe mbështetjen e të rinjve për përmbushjen e potencialit të tyre në interes të shoqërisë. Projektligji do të përmirësojë zhvillimin dhe zbatimin e politikës kombëtare për rininë

IV. Shqyrtimi i projektligjit në komision.

Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë, gjatë shqyrtimit të projektligjit, shpjegoi se projektligji ka në fokus të rinjtë, plotësimin e kuadrit ligjor ekzistues që ndikon tek të rinjtë si edhe rritjen e pjesëmarrjes të të rinjve në proceset politikëbërëse dhe vendimmarrëse, i shërben përmirësimit të legjislacionit, rritjes së aktivizimit dhe

pjesëmarrjes të të rinjve dhe vendosjes së standardeve për infrastrukturën në shërbim të të rinjve, duke prezantuar standardin e hapësirave rinore të sigurta.

Gjatë shqyrtimit të projektligjit relatori i Komisionit, shpjegoi ndryshimet e propozuara përmes këtij projektligji, i cili ka në fokus të rinjtë, mbrojtjen e të drejtave të tyre në mënyrë gjithëpërfshirëse, përcaktimin e funksioneve dhe të kompetencave të institucioneve qendrore e vendore publike, si dhe rolit të organizatave, që ushtrojnë veprimtari në fushën e rinisë; si dhe krijimin e kushteve të nevojshme për aktivizimin, pjesëmarrjen dhe mbështetjen e të rinjve për përmbushjen e potencialit të tyre në interes të shoqërisë. Projektligji do të përmirësojë zhvillimin dhe zbatimin e politikës kombëtare për rininë.

Anëtarët e tjerë të komisionit, theksuan rëndësinë e këtij projektligji dhe morën pjesë aktive në rishikimin e dispozitave të tij, duke synuar saktësimin dhe përmirësimin e mëtejshëm.

Në përfundim Komisioni për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë, duke ritheksuar dhe vlerësuar se miratimi i këtij projektligji është i nevojshëm dhe sjell elementë të shumtë të shtuar, në kuadër të rolit të të rinjve me votat pro të gjithë të pranishmëve e miratoi projektligjin, në parim, nen për nen dhe në tërësi me ndryshimet e mëposhtme:

- **Në fillim të nenit 1 përcaktimi “ Ky ligj ka për qëllim”, zëvendësohet me përcaktimin “Qëllimi i këtij ligji është....”**
- **Në nenin 2 bëhen këto ndryshime:**
 - Në gjurmën c) pas përcaktimit “standarti” të shtohet përcaktimi “i përcaktuar në legjislacionin sektorial”
- **Në gjurmën d) të nenit 5 pas përcaktimit “hapësirave” të shtohet përcaktimi “rinore”**
- **Në gjurmën a) të nenit 6 bëhen këto ndryshime:**
 - hiqet përcaktimi “të drejtat e”
 - hiqet përcaktimi “marrjen e mendimit të të rinjve” dhe zëvendësohet me përcaktimin “përfshirjen dhe pjesëmarrjen e të rinjve dhe të organizmave të rrjetit rinor”
- **Në fjalinë e dytë të pikës 2 të nenit 10 të hiqet përcaktimi “ për Këshillin Kombëtar të Rinisë”**

RELATOR

Florenc Spaho

KRYETAR

Enver Roshi